

забезпечення безпеки журналістів та активістів ЗМІ Україна вживає заходів для запобігання тискам, переслідуванням та іншим формам атак на представників ЗМІ. Важливою є роль правоохоронних органів у реагуванні на порушення прав журналістів та забезпеченні їхньої безпеки. Прозорість та відкритість ЗМІ грають ключову роль у формуванні довіри суспільства. Україна вдосконалює механізми доступу до публічної інформації, сприяючи роботі журналістів та громадських організацій. Важливу роль у цьому відіграє удосконалене відповідно до європейських стандартів законодавство [4].

Узагальнюючи, процес євроінтеграції визначає новий етап розвитку правової системи України, забезпечуючи більш високий стандарт захисту прав людини. Проте, важливо продовжувати реформи та вдосконалювати механізми захисту, спрямовані на підтримку принципів, які лежать в основі європейської правової системи.

Література

1. Костюк Н.П. Проблеми реалізації прав людини в умовах воєнного стану і відповідність їх до законодавства ЄС. Том 1 (2022): Нове українське право. Спецвипуск. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.6.1.28>

2. Череватюк В.Б. Верховенство права як метод захисту прав людини. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2023. № 2(67). С. 79-86. DOI: 10.18372/2307-9061.67.17846 (дата звернення: 19.01.2024).

3. Про національні меншини (спільноти) України: Закон України від 13.12.2022 № 2827-IX. Редакція від 10.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2827-20#Text> (дата звернення: 23.01.2024).

4. Про медіа: Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 24.01.2024).

УДК 342.9(043.2)

Мушенко В.В., д.ю.н., професор,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
м. Київ, Україна

ПОЗБАВЛЕННЯ ПРАВА ОБІЙМАТИ ПУБЛІЧНУ ПОСАДУ ЗА ВЧИНЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Вступ. Захист існуючих суспільно-правових цінностей є важливим напрямом діяльності влади в Україні у контексті реалізації стратегії євроінтеграції та спільного подолання ворожої агресії. Як вид адміністративного стягнення за корупційні правопорушення, позбавлення спеціального права виборної посадової особи, реалізується у

неможливості здійснення нею своїх повноважень протягом певного періоду. Зокрема, при визнанні судом виборного публічного службовця винним у вчиненні корупційних адміністративних порушень за ст. 172⁻⁷ КУпАП, при накладенні основного стягнення – штрафу (ч. 2 ст. 36), може застосовуватися додаткове стягнення – позбавлення права обіймати посаду, пов'язані з виконанням функції місцевого самоврядування до одного року (ч. 6 ст. 30) КУпАП [1].

Мета даного дослідження полягає у тому, щоб на основі аналізу системи нормативно-правових актів антикорупційного законодавства, визначити відповідність нормам Конституції України [2] застосуванням додаткового стягнення у вигляді позбавлення права обіймати виборні посади.

Результати дослідження. Отже, у ч. 3 ст. 172⁻⁷ КУпАП зазначено, що дії, передбачені ч. 1 або ч. 2, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, тягнуть за собою накладення штрафу з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік [1]. Суб'єктом правопорушень у ст. 172⁻⁷ КУпАП є особи, зазначені п. 1 (особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування) та п. 2 (міські голови) ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» [3].

При доведенні факту повторного вчинення публічним управлінцем адміністративного корупційного правопорушення, можна стверджувати, що дії такої особи не спрямовані на захист публічних інтересів, а сама особа не може відмовитися від превалювання приватного інтересу під час здійснення наданих їй повноважень. Саме тому є неможливим збереження за такою особою права обіймати посади, що пов'язані з виконанням функцій публічного управління. Отже, цілком законним є застосування до правопорушника додаткового стягнення за ч. 6. ст. 30 КУпАП: «Позбавлення права обіймати певні посади на строк від шести місяців до одного року...., коли з урахуванням характеру адміністративного правопорушення, вчиненого за посадою, особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, та інших обставин справи суд визнає за неможливе збереження за нею права обіймати певні посади...» [1].

Таке стягнення також відповідає принципу реалізації антикорупційної політики на 2021-2025 роки, затвердженої Законом України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки» [4], як забезпечення невідворотності юридичної відповідальності за пов'язані з корупцією правопорушення для створення додаткового стимулювального ефекту для всіх суб'єктів, на яких покладено виконання функцій публічного управління.

Аналіз перебігу конкретної судової справи [5] дав можливість дослідити факт, що для захисту свої інтересів суб'єкт корупційного правопорушення, користуючись п. 5 ч. 2 ст. 55 Закону України «Про Конституційний Суд України» [5], порушив клопотання про перевірку відповідності ч. 2 ст. 5; ст. 7; ч. 1 ст. 32; ст. 38 Конституції України [2] – ч. 6. ст. 30 КУпАП [1].

Здійснений аналіз нормативно-правового забезпечення досліджуваних відносин надав нам можливість сформулювати наступні узагальнення щодо захисту норм Конституції України, КУпАП, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших актів вітчизняного законодавства від протиправних посягань суб'єктів корупційних правопорушень. Отже, відповідно до ст. 7 Конституції України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [7] визначає засади відповідальності посадових осіб місцевого самоврядування, яке є гарантованим державою правом та реальною здатністю громади самостійно або під відповідальність посадових осіб вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України (ст. 2) [7]. Тобто, основною гарантією місцевого самоврядування є правомірність виконання посадовими особами функцій та невідворотність притягнення таких осіб до відповідальності за правопорушення, у тому числі пов'язані з корупцією.

Висновки. Одним із елементів верховенства права є принцип правової визначеності, у якому стверджується, що обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлених такими обмеженнями. Тобто, обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки. Отже, на нашу думку, припис ч. 6 ст. 30 КУпАП відповідає вимогам тлумачення категорії «юридична визначеність» та нормам Конституції України. Адже, реальною можливістю відокремити правомірну поведінку виборної посадової особи на публічній службі від протиправної в подальшому процесі виконання ним функцій місцевого самоврядування є не збереження за особою права обіймати посаду.

Література

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#n4395>.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Про запобігання корупції: Закону України 14.10.2014 № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 49. Ст. 2056.

4. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2022 № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>.

5. Постанова Рівненського міського суду Рівненської області по справі № 569/2600/23 про визнання Третяка О.В. винним у вчиненні адміністративних правопорушень. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court/1715/5/>

6. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 35. Ст. 376.

7. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97>.

УДК 34.07(477):004(043.2)

Наджафлі Є.М., к.ю.н., докторант,
Харківський національний університету внутрішніх справ,
м. Харків, Україна

ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА РОЗВИТОК Е-ПАРЛАМЕНТУ В УКРАЇНІ

Особливий вплив на розвиток е-парламенту в Україні (в сенсі врахування передового досвіду) має, по-перше, діяльність національних парламентів Західної Європи, де ступінь досягнення цілей формування е-парламенту є досить високою, а по-друге, діяльність міжнародних інституцій, зокрема Глобального центру інформаційних та комунікаційні технологій в парламенті (далі – ГЦ ІКТП), який був спеціально створений Департаментом з економічних і соціальних питань Організації Об'єднаних Націй спільно з Міжпарламентським союзом на Всесвітньому саміті з інформаційного суспільства (WSIS) в Тунісі у 2005 р. Саме напрацювання ГЦ ІКТП – міжнародні звіти з розвитку е-парламенту, є теоретико-методологічним підґрунтям для багатьох вітчизняних дослідників у цій сфері [1, с. 134]. Водночас, як свідчить аналіз міжнародних стандартів е-парламенту, звіти, підготовлені фахівцями ГЦ ІКТП у 2008–2022 рр., фактично і є тими міжнародно-правовими стандартами, які встановлюють певні вимоги, принципи та характеристики, відповідно до яких повинні функціонувати е-парламенти [2, с. 237].

Водночас не менш важливими є практичні рішення щодо формування е-парламентів у зарубіжних країнах. Так, законодавчі органи в усьому світі зараз активно використовують сучасні ІКТ для покращення демократичних практик та запровадження інклюзивного управління шляхом сприяння ефективній взаємодії між законодавцями та громадянами, яких вони представляють [3, с. 1-2; 4, с. 41]. Відповідно, е-парламент слугує поглибленню відносин між громадянами та їхніми